

Külhonból jelentjük

A kék (Day of Welcomes)

2004 áprilisa, London–Dublin–Sligo

A hónap színe a kék A „tiziankék”

Tizianohoz többnyire a vörös színt társítja a közvélemény – de ő nagymestere volt a színeknek, ahogyan erre a Nemzeti Galéria (National Gallery, London) Trafalgar téri oldalát díszítő óriásposzterek figyelmeztetnek, gigantikus képeskönyvként illusztrálva a hónap festményének jelentőségét. Minden hónapban egy kiválasztott festmény kerül az érdeklődés középpontjába, ehhez kapcsolódnak a szerdai délutáni előadások és egyéb események.

Tiziano festménye több szempontból is nagyon érdekes, témája Bacchus és Ariadne találkozására. Azt a pillanatot ábrázolja, amikor Bacchus szerelmet vall Ariadnának. „A mennybolt leszen esküvői ajándékom, rajta mint csillag fogszagyogni” – ígéri szerelmesen. Az ég és a tenger ezernyi árnyalatú, csodálatos kékje tette legendássá a képet, ami Ferrara hercege, Alfonso d’Este megbízásából készült. Tiziano a kék festék előállításához az igen drága lapis lazulit használta – hihetetlenül élő és mély árnyalatokat adva a festménynek.

Van még egy érdekessége a képnek, így az *Eu-s csatlakozás kapcsán*, hogy ez az árnyalat az *uniós kék zászlókon* és kiadványokon is visszaköszön. Nézzük meg jól a kép bal felső sarkát, és máris tudjuk, honnan kerültek a csillagok a zászlóra... A *nyolc csillag és a kör* a középkori misztika jelképrendszerében a tökéletességet képviselte.

A kék szín kicsit kevésbé aktualizált formáival ajándékozott meg minket a Chester Beatty Library időszakos kiállítása Dublinban, aminek a *Kék galéria* címet adták. Fennállása ötvenedik évének ünneplésére egy különleges, személyes hangú és hangulatú válogatást készített *Colm*

sligo
welcomes
hungary

day of
welcomes
may 1st 2004

Join the fun

Bray welcomes Cyprus Cork welcomes Slovakia Drogheda welcomes Latvia
Galway welcomes Estonia Kilkenny welcomes Lithuania
Killarney welcomes Czech Republic Letterkenny welcomes Poland
Limerick welcome: Slovenia Waterford welcomes Malta

Toibín a könyvtár gyűjteményéből. A bemutatott tárgyak közös jellemzője, hogy „kékek és gyönyörűek”. *Különböző földrészek és kultúrák kerülnek így össze a tárlókban, laza időrendben.*

A válogatást végző nagytekintélyű tudós érdekes tanulmányt készített a kiállításhoz. Ebben elmagyarázza érdeklődése és elköteleződése okát, illetve a kék színhez kötődő művészi és társadalmi ábrázolásbeli különbségeket.

A kék nem volt kitüntetett színe sem Egyiptomnak, sem a görög–római világnak. Olyannyira, hogy a szivárvány színeinek felsorolásakor meg sem emlékeztek róla. A középkori miniatúrákon sokszor és szívesen bántak vele – a meg-

A kiállítás egyik legrégebbi darabja az a VII. századi japán buddhista irat, ami kék alapra készült arany betűkkel, de hát gyönyörűek a kékkel színezett illatszeres és burnótos szelencék, a szerzetesi életet bemutató, kék alapú tekeres Dél-

Kínából, Hiroshige lélegzetelállító festményének részlete (*Ponty a hálóban*) és a kéziratosság korából fennmaradt illusztrációk.

A kék jelentésében angolul benne van még sok egyéb hangulati elem is, ezért adhatták a *Blue of the night* (Az éjszaka kékje) címet a Lyric FM (RTI) rádió késő esti zenei műsorának, amiben kicsit borongós, szomorkás bluesdallamokat hallgathatunk.

A kék zászlók között kiemelt helyen leng ezen a héten a magyar zászló Sligo városában és a megyében, mert a csatlakozó országok közül a magyarokat itt köszöntik külön is, számos rendezvénnyel, irodalmi, zenei eseménnyel és nagy-nagy szívéllyel.

Sligo a sziget nyugati részén fekszik, úgy ismeretes,

rendelő anyagi tehetőségétől függően, mert a lapis lazuli nagyon drága festéknek számított. Az *Órák könyveinek* miniatúráin, különösen az észak- és kelet-francia részeken készülteken (Prigent de Coeivy), a kis mesterműveket gyakran színezték kézzel, ezek voltak a tájképbábrázolások elődei.

A kék színezőanyagok általában az egyszerűbb, közönségesebb tárgyakkal váltak ismertté. Az indigó- és a kobaltkék forradalmasította a porcelán-, illetve kerámiaszínezést (példa erre a delfti kék), de a kézzel színezés (pl. kékfestő) és általában a kék szín még sokáig inkább köznapi (általánosan használt) volt, mint művészi eszköz. A porosz vagy berlini kék hozott igazi fellendülést az alkalmazásában, illetve a gyárilag előállítható szerves vegyületek megjelenése.

Más volt a helyzet az ókori keleten, itt kitüntetett szerepe és jelentősége volt a kéknek, az iszlámban pedig ez a próféta színe.

mint a költő, *William Butler Yeats* városa. Az Európa Kiadó válogatásában, a Függelékben helyet kapott *És Rényi Ferenc hallgatott* című, az arany balladák hangját idéző verse, amiben Haynau rémtetteit örökítette meg – főhajtás a magyar forradalom mártírjai előtt –, *Gergely Ágnes* emelkedett fordításában. Sokan ismerik és tisztelik a magyar történelem ezen hősi korszakát itt, Írországból.

A rendezvények között meglátogattam azt a régi kis kolostortelepülést (Drumcliff), ahol – kérésére – eltemették, a szép kis templomkertben alussza örök álmát. Ugyancsak meglepett, hogy a harangtorony alatti kapuban, sok egyéb ismertető mellett, a hazánk uniós belépését köszöntő nyomtatványt láttam, természetesen kék színű keretben:

Day of Welcomes – WELCOME HUNGARY – FAILTE!

Bobok Beáta